

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres <i>Region (R), district</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Hlavní město Praha (R)	-3 792	-2 849	-3 387	-3 572	-4 552	-5 723	-5 648	-5 116	-4 679	-4 559	-3 972	-3 529	-3 643	-3 431	-1 718	-730
Středočeský kraj (R)	-2 554	-1 893	-1 746	-1 737	-3 138	-3 989	-3 998	-3 641	-3 001	-3 619	-2 841	-2 517	-1 918	-2 417	-1 308	-737
Benešov	-202	-90	-83	-243	-242	-399	-368	-407	-288	-365	-244	-238	-261	-259	-259	-239
Beroun	-281	-207	-184	-208	-264	-329	-340	-338	-249	-223	-181	-241	-210	-215	-138	-56
Kladno	-271	-213	-126	-125	-299	-385	-429	-354	-347	-504	-340	-267	-187	-219	-221	-120
Kolín	-379	-329	-286	-180	-388	-445	-482	-353	-368	-400	-444	-295	-157	-293	-136	-132
Kutná Hora	-90	-70	-95	-98	-167	-300	-249	-253	-183	-285	-263	-276	-233	-190	-161	-127
Mělník	27	26	-3	12	-165	-213	-150	-149	-147	-177	-194	-190	19	-104	-18	-4
Mladá Boleslav	-98	-79	2	-87	-188	-246	-306	-275	-196	-293	-157	-71	-	-180	-26	-10
Nymburk	-409	-299	-297	-296	-386	-381	-466	-365	-345	-374	-232	-254	-225	-263	-142	-71
Praha-východ	-321	-195	-189	-153	-403	-419	-394	-404	-314	-260	-311	-192	-209	-203	64	126
Praha-západ	-286	-282	-236	-284	-268	-346	-342	-326	-233	-237	-99	-93	-39	-28	69	285
Příbram	-117	-16	-68	33	-170	-283	-234	-231	-162	-280	-185	-273	-256	-290	-192	-259
Rakovník	-127	-139	-181	-108	-198	-243	-238	-186	-169	-221	-191	-127	-160	-173	-148	-130
Jihočeský kraj (R)	515	710	324	556	-59	-1 031	-1 011	-967	-814	-934	-720	-819	-495	-785	-499	-262
České Budějovice	245	425	265	236	55	-257	-274	-226	-205	-241	-63	-176	-32	-87	27	59
Český Krumlov	245	245	241	294	181	92	92	95	88	68	78	58	151	72	44	108
Jindřichův Hradec	88	119	75	155	26	-64	-113	-128	-98	-192	-167	-156	-120	-162	-146	-94
Písek	-62	-93	-164	-93	-158	-186	-203	-203	-115	-172	-159	-167	-104	-112	-159	-53
Prachatice	91	118	85	94	61	15	-82	-29	4	-30	-18	13	-23	-67	17	-75
Strakonice	-98	-59	-131	-124	-152	-285	-137	-224	-323	-232	-177	-174	-156	-159	-160	-140
Tábor	6	-45	-47	-6	-72	-346	-294	-252	-165	-135	-214	-217	-211	-270	-122	-67
Plzeňský kraj (R)	-525	-384	-837	-342	-1 045	-1 723	-1 546	-1 839	-1 436	-1 408	-1 083	-1 143	-1 058	-1 274	-953	-401
Domažlice	-25	-13	9	-16	-78	-140	-107	-207	-183	-121	-18	-85	-96	-107	-85	-64
Klatovy	-125	-179	-272	-96	-261	-273	-319	-382	-346	-236	-271	-217	-243	-247	-183	-79
Plzeň-město	-216	-230	-287	-205	-367	-566	-431	-548	-438	-431	-436	-279	-297	-465	-307	-48
Plzeň-jih	-243	-173	-138	-127	-248	-339	-290	-290	-212	-271	-174	-208	-177	-172	-162	-95
Plzeň-sever	-32	80	-97	-39	-164	-217	-232	-203	-162	-126	-126	-219	-142	-123	-58	-69
Rokycany	-132	-104	-186	-76	-113	-230	-208	-212	-145	-235	-109	-182	-154	-163	-181	-117
Tachov	248	235	134	217	186	42	41	3	50	12	51	47	51	3	23	71
Karlovarský kraj (R)	714	901	509	721	377	70	-333	-150	11	-80	-113	-207	98	-208	-117	31
Cheb	186	188	77	66	39	-56	-133	-113	-57	-41	6	-31	50	-45	-18	46
Karlovy Vary	45	156	55	205	-40	-171	-281	-168	-91	-142	-221	-202	-101	-238	-137	-163
Sokolov	483	557	377	450	378	297	81	131	159	103	102	26	149	75	38	148

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres <i>Region (R), district</i>	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ústecký kraj (R)	495	743	728	1 080	-203	-1 119	-1 292	-1 082	-1 228	-1 150	-770	-947	-1 103	-916	-325	-226
Děčín	71	138	107	258	-61	-69	-161	-85	-56	-215	-133	-121	-131	-74	-68	5
Chomutov	463	424	377	391	201	58	63	19	-8	32	71	-55	2	-60	-23	48
Litoměřice	-191	-107	11	16	-212	-347	-316	-257	-340	-261	-218	-190	-228	-220	-99	-118
Louny	-21	29	-89	91	-106	-212	-133	-179	-133	-164	-157	-164	-185	-139	-28	-110
Most	170	147	271	162	41	-177	-239	-137	-195	-148	-101	-130	-185	-206	-132	-69
Teplice	-162	-122	-106	-69	-167	-306	-397	-321	-361	-385	-270	-305	-309	-241	-52	-127
Ústí nad Labem	165	234	157	231	101	-66	-109	-122	-135	-9	38	18	-67	24	77	145
Liberecký kraj (R)	530	586	524	566	-126	-393	-414	-601	-448	-456	-436	-342	-341	-415	-37	44
Česká Lípa	474	437	437	388	247	141	103	60	31	104	71	62	37	90	104	156
Jablonec nad Nisou	5	103	6	-34	-44	-145	-135	-197	-129	-221	-150	-137	-84	-153	-74	-42
Liberec	137	158	45	296	-147	-183	-175	-255	-197	-163	-183	-151	-140	-139	73	-11
Semily	-86	-112	36	-84	-182	-206	-207	-209	-153	-176	-174	-116	-154	-213	-140	-59
Královéhradecký kraj (R)	-124	315	74	287	-483	-922	-964	-1 045	-858	-991	-830	-851	-767	-921	-557	-303
Hradec Králové	-7	259	41	120	-49	-280	-257	-320	-156	-238	-267	-249	-269	-312	-156	-84
Jičín	-166	-103	-86	-106	-174	-145	-302	-266	-309	-299	-269	-234	-188	-208	-97	-108
Náchod	-46	64	-39	113	-68	-108	11	-161	-92	-111	-27	-101	-139	-132	-82	31
Rychnov nad Kněžnou	37	47	68	12	-93	-194	-192	-30	-140	-131	-78	-102	23	-21	-2	-54
Trutnov	58	48	90	148	-99	-195	-224	-268	-161	-212	-189	-165	-194	-248	-220	-88
Pardubický kraj (R)	175	432	604	414	-455	-888	-752	-535	-558	-627	-523	-587	-577	-709	-387	-259
Chrudim	-19	34	15	13	-164	-262	-231	-192	-212	-119	-211	-184	-236	-213	-167	-93
Pardubice	-72	-11	21	-30	-358	-450	-376	-228	-338	-325	-298	-310	-267	-274	-120	-183
Svitavy	1	119	185	243	-82	-103	-93	-73	-42	-124	-5	-139	-52	-145	-108	-21
Ústí nad Orlicí	265	290	383	188	149	-73	-52	-42	34	-59	-9	46	-22	-77	8	38
Kraj Vysočina (R)	964	822	851	1 037	53	-402	-479	-587	-393	-750	-614	-623	-463	-634	-255	-269
Havlíčkův Brod	17	21	-10	11	-93	-171	-148	-199	-140	-161	-158	-219	-105	-180	-149	-97
Jihlava	295	132	190	201	42	-129	-80	-103	-69	-123	-195	-112	-81	-112	47	19
Pelhřimov	-4	-59	8	47	-148	-187	-182	-189	-82	-241	-163	-169	-195	-198	-186	-169
Třebíč	202	306	270	271	12	-54	-21	-165	-98	-177	-112	-92	-151	-102	-76	-67
Žďár nad Sázavou	454	422	393	507	240	139	-48	69	-4	-48	14	-31	69	-42	109	45

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres Region (R), district	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Jihomoravský kraj (R)	10	527	130	385	-1 413	-2 439	-2 615	-2 604	-2 170	-2 418	-2 503	-2 030	-1 870	-2 074	-932	-910
Blansko	-20	105	-2	118	-98	-127	-251	-104	-141	-277	-216	-213	-260	-147	-137	-103
Brno-město	-298	-222	-416	-415	-1 185	-1 346	-1 261	-1 399	-1 060	-1 119	-1 007	-723	-656	-750	-383	-104
Brno-venkov	-114	44	17	28	-173	-274	-346	-291	-202	-232	-415	-222	-266	-300	18	-21
Břeclav	176	185	205	235	111	-171	-230	-188	-131	-68	-78	-176	-224	-266	-10	-160
Hodonín	101	213	176	211	19	-302	-257	-290	-288	-262	-373	-381	-205	-322	-236	-265
Vyškov	-28	40	-38	15	-131	-192	-217	-216	-211	-276	-216	-148	-158	-200	-52	-109
Znojmo	193	162	188	193	44	-27	-53	-116	-137	-184	-198	-167	-101	-89	-132	-148
Olomoucký kraj (R)	833	597	641	417	-135	-1 187	-1 189	-1 336	-1 076	-944	-1 224	-903	-1 013	-784	-444	-296
Jeseník ²⁾	-5	-6	-27	-45	-79	-52	-55	-30	-17	-21
Olomouc	262	180	209	127	-222	-438	-509	-456	-342	-314	-354	-135	-229	-142	-55	33
Prostějov	-237	-337	-142	-250	-311	-398	-474	-461	-408	-323	-374	-379	-358	-302	-135	-208
Přerov	311	183	109	139	90	-353	-218	-348	-316	-195	-300	-267	-236	-180	-168	-63
Šumperk	497	571	465	401	308	2	17	-65	17	-67	-117	-70	-135	-130	-69	-37
Zlínský kraj (R)	609	1 064	647	596	-318	-1 007	-1 070	-1 248	-1 055	-941	-882	-845	-660	-1 198	-761	-595
Kroměříž	-23	87	11	1	-165	-271	-270	-286	-210	-259	-310	-196	-223	-367	-164	-175
Uherské Hradiště	-44	-15	69	56	-223	-251	-293	-374	-321	-274	-296	-293	-229	-345	-223	-213
Vsetín	355	497	309	304	185	-124	-123	-233	-180	-43	-120	-158	-70	-232	-101	-59
Zlín	321	495	258	235	-115	-361	-384	-355	-344	-365	-156	-198	-138	-254	-273	-148
Moravskoslezský kraj (R)	3 548	3 493	2 306	2 432	703	-1 063	-1 025	-1 336	-1 287	-1 420	-1 580	-1 697	-1 647	-1 837	-1 220	-814
Bruntál	605	591	493	491	269	151	101	106	142	63	7	-15	23	-117	-16	-14
Frydek-Místek	532	511	376	411	-71	-280	-301	-386	-362	-388	-332	-421	-367	-394	-397	-222
Karviná	637	701	501	568	98	-220	-212	-388	-310	-342	-413	-461	-474	-562	-445	-420
Nový Jičín	606	589	343	401	325	-81	-107	-77	-22	-113	-109	-37	-74	-143	84	1
Opava	622	546	434	375	173	-104	14	-111	-73	-187	-244	-220	-212	-238	-102	-35
Ostrava-město	546	555	159	186	-91	-529	-520	-480	-662	-453	-489	-543	-543	-383	-344	-124

¹⁾ Územní členění respektuje stav platný k 1. 1. daného roku.

²⁾ Okres Jeseník vznikl k 1. 1. 1996 na základě zákona č. 108/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 36/1960 Sb. o územním členění státu.

¹⁾ The regional breakdowns refer to situation as at 1 January of a given year.

²⁾ The Jeseník District was established on 1 January 1996 on the basis of Act No. 108/1995 Coll. amending Act No. 36/1960 Coll. on territorial arrangement of the state.

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres Region (R), district	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hlavní město Praha (R)	256	987	2 070	2 123	2 526	1 876	1 765	1 718	2 506	2 339	2 788	3 125	3 043	2 755	1 092
Středočeský kraj (R)	674	2 069	2 991	2 497	2 772	1 910	1 676	1 294	2 271	1 553	2 053	2 075	1 089	1 365	-865
Benešov	-20	6	23	23	-15	-42	30	38	39	13	-22	-	-110	-108	-339
Beroun	106	192	192	124	221	101	45	-17	140	166	127	170	22	52	48
Kladno	-46	204	229	99	315	23	68	36	27	-77	145	6	-76	-84	-379
Kolín	-1	20	110	100	89	76	22	24	40	29	67	144	12	116	-162
Kutná Hora	-123	-42	-47	-26	-106	-57	-154	-220	-59	-49	-38	-61	-103	-77	-183
Mělník	85	171	211	157	143	88	29	-15	135	103	160	114	84	77	-105
Mladá Boleslav	55	236	368	259	197	209	215	122	274	176	204	196	80	43	-49
Nymburk	34	187	227	190	253	118	114	-39	187	-2	32	91	-28	54	-181
Praha-východ	360	509	767	779	905	838	802	821	835	654	825	807	712	706	490
Praha-západ	399	549	856	877	771	739	682	652	662	632	671	614	618	667	502
Příbram	-126	38	26	-53	-11	-127	-120	-91	4	-69	-94	-6	-126	-23	-341
Rakovník	-49	-1	29	-32	10	-56	-57	-17	-13	-23	-24	-	4	-58	-166
Jihočeský kraj (R)	202	676	808	560	517	5	151	-230	9	-333	304	128	52	-220	-1 248
České Budějovice	140	403	367	257	389	178	236	139	311	200	324	242	298	161	98
Český Krumlov	175	222	232	176	136	54	141	50	73	77	79	37	155	52	-49
Jindřichův Hradec	10	60	90	-8	-15	-71	-24	-131	-34	-179	-24	-84	-123	-10	-269
Písek	-105	-88	-7	-44	-73	-89	-109	-124	-94	-113	-11	-42	-98	-112	-215
Prachatice	43	12	49	114	71	35	35	10	-60	-7	36	5	6	-35	-201
Strakonice	-19	67	26	4	-15	-36	-76	-99	7	-109	-40	-8	-104	-80	-221
Tábor	-42	-	51	61	24	-66	-52	-75	-194	-202	-60	-22	-82	-196	-391
Plzeňský kraj (R)	-115	447	600	553	426	-322	-235	-551	-87	-446	-213	-176	-194	-329	-1 190
Domažlice	14	98	171	111	54	-45	-14	-52	-6	13	16	-23	-35	-10	-214
Klatovy	-73	1	-56	12	-44	-99	-138	-170	-149	-264	-122	-130	-169	-195	-325
Plzeň-město	-87	117	263	307	111	-49	-11	-88	90	-57	-23	-13	65	32	-262
Plzeň-jih	27	26	57	52	93	-93	-93	-128	-21	-80	-56	-28	-45	-81	-174
Plzeň-sever	5	156	102	24	175	42	-9	32	33	59	-3	21	22	-56	-109
Rokycany	-125	-85	-64	-64	-89	-113	-34	-121	-90	-106	-87	-64	-67	-61	-48
Tachov	124	134	127	111	126	35	64	-24	56	-11	62	61	35	42	-58
Karlovarský kraj (R)	225	518	539	275	216	-66	-252	-360	-387	-537	-352	-653	-736	-578	-1 344
Cheb	116	248	197	183	87	58	-53	-45	-88	-90	-97	-229	-257	-202	-349
Karlovy Vary	-9	76	132	-58	-15	-140	-174	-246	-225	-255	-163	-273	-282	-282	-564
Sokolov	118	194	210	150	144	16	-25	-69	-74	-192	-92	-151	-197	-94	-431

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres Region (R), district	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ústecký kraj (R)	216	974	1 222	729	363	-196	-744	-1 217	-554	-925	-795	-730	-1 239	-1 114	-2 846
Děčín	-30	169	191	116	55	58	-81	-152	-7	-144	-196	-146	-383	-177	-518
Chomutov	118	199	354	190	169	-51	-81	-135	-70	-113	-20	-24	-65	-36	-323
Litoměřice	-48	174	120	21	38	48	-87	-221	-169	-155	-198	-94	-185	-233	-459
Louny	15	22	89	99	19	-9	-160	-84	-73	-33	-118	-103	-147	-127	-299
Most	-19	52	183	63	-51	-167	-148	-282	-171	-205	-192	-206	-252	-238	-533
Teplice	-37	91	4	-45	8	-122	-204	-306	-173	-292	-187	-214	-270	-201	-400
Ústí nad Labem	217	267	281	285	125	47	17	-37	109	17	116	57	63	-102	-314
Liberecký kraj (R)	323	756	925	893	869	426	206	112	89	125	575	46	20	52	-695
Česká Lípa	141	367	369	306	214	186	111	85	79	65	81	-6	-66	-43	-178
Jablonec nad Nisou	16	104	151	161	167	47	44	3	36	5	197	27	22	59	-158
Liberec	182	319	404	386	485	257	158	152	77	185	265	183	184	152	-122
Semily	-16	-34	1	40	3	-64	-107	-128	-103	-130	32	-158	-120	-116	-237
Královéhradecký kraj (R)	-200	536	728	350	468	-311	-358	-467	-96	-254	-65	-81	-347	-397	-1 168
Hradec Králové	-13	99	238	194	174	-93	22	-43	44	60	36	41	-53	-10	-168
Jičín	-137	85	26	16	44	-123	-156	-160	-47	-40	-19	2	-66	-75	-225
Náchod	37	64	153	87	48	-37	-123	-109	-89	-86	-4	13	-82	-47	-285
Rychnov nad Kněžnou	21	87	98	84	101	4	-37	-3	45	-54	37	33	-6	-70	-118
Trutnov	-108	201	213	-31	101	-62	-64	-152	-49	-134	-115	-170	-140	-195	-372
Pardubický kraj (R)	84	575	665	641	401	-53	-18	-315	287	-138	299	-17	-2	114	-929
Chrudim	-44	-13	91	23	-132	-59	-120	-128	51	-101	-17	23	-96	-15	-234
Pardubice	-57	259	205	296	203	44	53	-75	108	19	163	4	107	135	-186
Svitavy	-5	154	87	102	104	-90	-60	-116	11	-84	18	-41	-107	5	-344
Ústí nad Orlicí	190	175	282	220	226	52	109	4	117	28	135	-3	94	-11	-165
Kraj Vysočina (R)	340	493	768	353	252	44	-75	-209	454	171	310	152	153	-139	-1 101
Havlíčkův Brod	-4	116	51	-31	91	-8	-48	-94	163	-57	1	46	-14	-59	-238
Jihlava	182	189	364	322	111	127	77	-2	209	233	189	167	27	-54	-155
Pelhřimov	-51	-79	11	-74	-68	-109	-76	-153	-88	-129	-119	-145	-84	-128	-294
Třebíč	26	8	92	-29	1	-30	-74	-62	4	109	64	28	-76	-24	-276
Žďár nad Sázavou	187	259	250	165	117	64	46	102	166	15	175	56	300	126	-138

10-7

Přirozený přírůstek obyvatelstva podle krajů a okresů¹⁾ v letech 1990–2020
Natural population increase by region and district¹⁾ : 1990–2020

Kraj, okres Region (R), district	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jihomoravský kraj (R)	-155	597	1 934	1 564	1 474	938	630	774	1 403	665	1 455	1 234	1 052	1 138	-1 156
Blansko	-76	104	195	101	120	60	114	136	102	7	32	46	7	95	-329
Brno-město	223	118	674	663	697	553	440	437	650	352	625	500	513	590	-151
Brno-venkov	246	331	663	500	542	426	256	404	606	418	599	537	576	510	145
Břeclav	-108	-43	132	52	134	-24	-26	-	29	22	61	38	20	14	-216
Hodonín	-272	-59	1	-60	-84	-121	-125	-193	-84	-261	-30	-75	-180	-188	-405
Vyškov	-79	26	131	184	110	33	25	51	124	66	155	81	106	129	-83
Znojmo	-89	120	138	124	-45	11	-54	-61	-24	61	13	107	10	-12	-117
Olomoucký kraj (R)	130	473	685	429	174	-248	-398	-508	-61	-502	-34	-354	-253	-555	-1 542
Jeseník ²⁾	-35	14	-23	8	-25	-78	-66	-68	-112	-102	-98	-118	-144	-119	-237
Olomouc	216	358	456	368	311	299	152	184	394	237	333	202	360	115	-315
Prostějov	-96	83	37	-49	-146	-114	-142	-151	-116	-195	-152	-191	-150	-152	-290
Přerov	44	-27	20	-29	41	-187	-184	-281	-153	-316	-32	-200	-218	-250	-431
Šumperk	1	45	195	131	-7	-168	-158	-192	-74	-126	-85	-47	-101	-149	-269
Zlínský kraj (R)	-314	190	259	-33	45	-601	-600	-769	-521	-443	-331	-305	-260	-517	-1 960
Kroměříž	-96	6	-23	-27	33	-237	-188	-266	-107	-142	-151	-216	-165	-192	-435
Uherské Hradiště	-124	9	3	-33	-72	-100	-203	-203	-129	-106	-98	-63	-119	-172	-483
Vsetín	-27	154	155	74	39	-69	-156	-47	-128	-94	-21	-4	25	-64	-415
Zlín	-67	21	124	-47	45	-195	-53	-253	-157	-101	-61	-22	-1	-89	-627
Moravskoslezský kraj (R)	-276	705	428	-7	-194	-1 577	-1 361	-1 681	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482	-1 262	-1 706	-4 137
Bruntál	-54	135	-2	74	-9	-148	-96	-255	-71	-291	-206	-222	-229	-314	-435
Frýdek-Místek	-98	145	32	103	97	-225	-81	-181	23	-228	-3	-94	28	-187	-517
Karviná	-279	-56	-12	-300	-224	-615	-547	-805	-618	-737	-598	-593	-789	-666	-1 306
Nový Jičín	145	341	148	171	167	-5	-21	-37	47	131	86	34	158	-13	-283
Opava	2	127	91	-7	-134	-85	-173	-27	-114	-44	16	-66	-82	-115	-431
Ostrava-město	8	13	171	-48	-91	-499	-443	-376	-385	-515	-376	-541	-348	-411	-1 165

¹⁾ Územní členění respektuje stav platný k 1. 1. daného roku.

²⁾ Okres Jeseník vznikl k 1. 1. 1996 na základě zákona č. 108/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 36/1960 Sb. o územním členění státu.

¹⁾ The regional breakdowns refer to situation as at 1 January of a given year.

²⁾ The Jeseník District was established on 1 January 1996 on the basis of Act No. 108/1995 Coll. amending Act No. 36/1960 Coll. on territorial arrangement of the state.